

KSCB092

FAŠIZMUS
A JEHO ŠPECIFIKÁ V EURÓPE A
ÁZII

Jakub Drábik

Jaro 2022

NOVEMBERREVOLUTION

- Po vojne a podpise mierovej zmluvy vo Versailles Nemecko chaos
- Článok 231 Versailleskej zmluvy: Nemecko zodpovedné za rozpútanie vojny
- V Nemecku povstania – Spartakovci, Freikorps, Kappov puč
- *Novemberrevolution*
- Bavorská republika rád

FREIKORPS

DOLCHSTOßLEGENDE

- Dolchstoßlegende – legenda o „dýke do chrbta“ – vojaci vojnu neprehrali, boli to politici (a Židia), kto zradil a podpísal kapituláciu
- Nemecká propaganda až do konca informovala len o víťazstvách, vyvolávala dojem víťaznej vojny
- Pre Nemcov doma porážka nepochopiteľný šok
- Pôvodcom Dolchstoßlegende pravdepodobne gen. Erich Ludendorff – jeseň 1919
- *November-verbrecher* – Novembroví zradcovia (tí ktorí podpísali kapituláciu a mier)

DOLCHSTOßLEGENDE

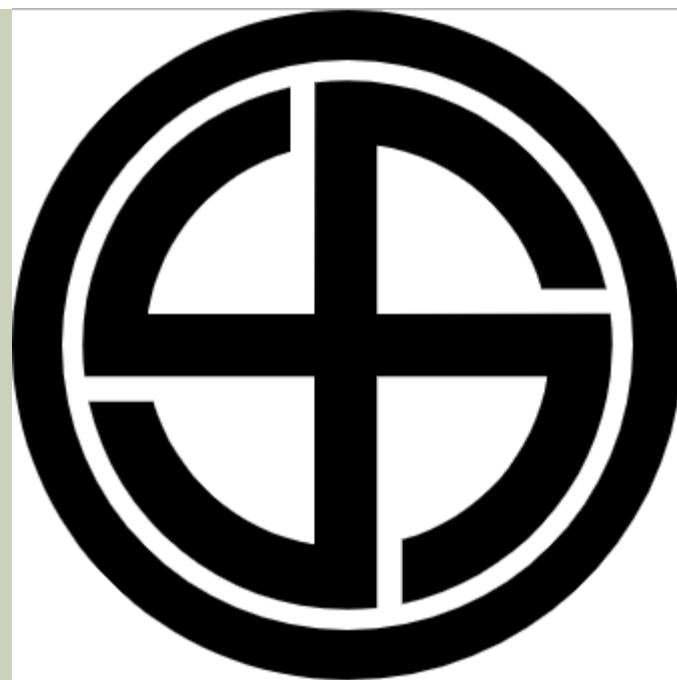
NEMECKO PO VOJNE

- Leto 1918 – vzniká Thule Gesellschaft – Spoločnosť Thule – jedna z mnohých takýchto spoločností
- Mystika a okultizmus
- Štúdium mágie a viera že Hyperborea – Atlantída severu, existovala
- Členovia museli dokázať nežidovskú krv

THULE

- V Mníchove cca 250 členov, v Bavorsku cca 1500
- „kto je kto v začiatkoch nacizmu“
- Rudolf Hess, Alfred Rosenberg, Hans Frank, Gottfried Feder, Dietrich Eckart, a ďalší. Hitler asi nie
- Viera v príchod mesiáša, ktorý zachráni Nemecko pred kolapsom (rozšírená nie len v Thule ale všeobecne vo významnej časti nemeckej spoločnosti)

RÔZNE VÖLKISCH HNUTIA

- Populistická ideológia zameraná na romantizmus a nemecký folklór, ľudové tradície, mystiku a predovšetkým vieru v existenciu pokrvne spriaznenej národnej komunity
- Korene v nemeckom romantickom nacionalizme (napr. Fichte), sentimentálne nemecké vlastenectvo & velebenie folklóru, snaha o „návrat ku koreňom a pôde“
- Materializmus a individualizmus sekularizovanej mestskej spoločnosti – škodlivé, skazené

VÖLKISCH HNUTIA

- Návrat k „nadradenej“ nemeckej kultúre založenej na folklóre a krvi
- Wilhelm Heinrich Riehl – Zem a ľud (*Land und Leute*) – presadzuje spojený organický nemecký národ, návrat k prírode a pôde
- Z tohto Alfred Rosenberg „Lebensraum“: každý národ je živý organizmus, ktorý potrebuje svoj životný priestor
- Mnoho z völkisch hnutí antisemitský a postupne i radikálny charakter

VOLKSGEMEINSCHAFT

- Židia a slobodomurári zradcovia národa, ktorí nepatria do národnej komunity
- Theodor Fritsch (časopis *Hammer*, 1902): „„Pamätajte, že je to cudzí jed, talmudická mizantropia, ktorá nám bola vstrieknutá do našich duší bez toho, že by sme o tom vedeli (...) Len keď budú triedy a sociálne skupiny nášho ľudu pracovať spolu v harmónii na obnovení našej spoločnej kultúry, nastane nemecké obrodzenie. Preto musí však byť odstránený jed, ktorý v tejto chvíli otravuje všetkých a povzbudzuje ich k divokej nenávisti voči sebe. Choré telo, otrasené horúčkovitými kŕčmi, nedokáže plniť kultúrne úlohy. Politickej a hospodárskej rekonštrukcii musí predchádzať intelektuálne a duchové znovuzrodenie. Vpred na pomoc obnove!“

MNOHÉ DROBNÉ HNUTIA

- Fritsch – pochopil že antisemitizmus nemá v liberálnom nemeckom prostredí šancu – založil *Reichshammerbund* – niekoľko menších skupín organizovaných do jednej zastrešujúcej organizácie
- Ďalšia takáto skupina/hnutie, od r. 1911 *Germanenorden* (Nemecký rád)
- Fritsch: Ariosofistické doktríny – okultistické teórie o múdrosti bájných árijcov atď

DIE RUNEN

magische Zeichen der Wikinger, Germanen und Kelten

Runen sind Zeichen einer alten, längst vergangenen Zeit, deren Grundlage die Nordische Mythologie mit ihren zahlreichen Göttern und Göttinnen, Riesen, Zwergen, Drachen und magischen Ritualen war. Das Wort RUNE bedeutet "Geheimnis, geheimes Wissen". Der Sage nach hing Odin, der Göttervater, neun Nächte lang kopfüber am Weltenbaum Yggdrasil, um die Weisheit der Runen zu erfahren. Die frühen Germanenstämme Europas ritzen kurze Texte und Zauberformeln in Holz und Stein, um ihre Heldentaten der Nachwelt zu erhalten. Dadurch erklärt sich auch die eckige Form der Runen, es gibt keine Rundungen. Im englischen "write" ist das "ritzen" von Buchstaben bis heute erhalten geblieben. Es kommt den einzelnen Runen-Zeichen neben ihrer Verwendung als Buchstaben auch eine tiefere innere Bedeutung zu. Das Wort "Runen" steckt noch heute in unserer Redewendung: "sich etwas zu-"raunen", also geheimes Wissen weitergeben. Jedes Runenzeichen vereint einige Eigenschaften in sich, die es zum Wahrsagen, Meditieren und als Amulett so wertvoll machen.

 <p>FHU F, f</p> <p>steht für: Besitz und Beständigkeit im materiellen und auch geistigen Sinne. Harte Arbeit und Sorgfalt und der Einsatz der eigenen Fähigkeiten wird mit Wohlstand belohnt.</p>	 <p>URUZ U, u</p> <p>ist Symbol für die Kraft und robuste Gesundheit des Auswachsens und eine natürliche Wildheit. Uruz bewirkt auch, dass die eigene Kraft noch verstärkt wird, wenn man auch seine Schwächen kennt und akzeptieren kann.</p>	 <p>THURISAZ Th</p> <p>Gibt die innere Stärke, die zum Einreißen von Barrieren notwendig ist, um etwas Neues entstehen zu lassen. Verkörpert: Erwachen, eigene Positionen finden und sich dann energisch durchzusetzen.</p>	 <p>ANSUZ A, a</p> <p>kontrollierte, kreative Kraft, das gesprochene Wort und seine Folgen, der Wind und die Inspiration. Zum Aufspüren verborgener schöpferischer Fähigkeiten, Auflösen von geistigen oder körperlichen Blockaden.</p>	 <p>RAIDHO R, r</p> <p>steht für: Reiten, Reisen, sich auf ein Ziel zu bewegen. Raidho gibt das Gefühl für den richtigen Weg. RAIDHO bietet Schutz auf Reisen und neuen Wegen, Klarheit und Weitsicht.</p>	 <p>KENAZ C, K</p> <p>Kenez bringt "Licht auf den Weg". Vertriebt Dunkelheit und Ungewissheit. Bringt dann die lange ersehnte Erkenntnis und Einsichten. Kenaz bietet durch sein Licht auch Schutz und Wärme wie ein prasselndes Lagerfeuer in der Nacht.</p>	 <p>GEBO G, g</p> <p>steht für: Gabe, Geschenk, Unerwartung und Vereinigung, gegenseitige Verpflichtungen, den Austausch von Gedanken und Energien, eine gute Partnerschaft. Zusammenleben in Harmonie.</p>	 <p>WUNJO W, V</p> <p>Kündet ein gutes Ereignis an: Gesundheit, Glück... Wunjo steht für ein positives Denken bringt Freude, Gelassenheit und Freiheit von Sorgen.</p>
 <p>HAGALAZ H, h</p> <p>Hagalaz unterstützt wichtige und plötzliche Veränderungen im Leben, wie ein Hagelschauer, fördert das Entstehen von Neuem aus zerstörtem Altem.</p>	 <p>NAUDHIZ N, n</p> <p>Naudhiz rettet zum Geduld: Gerade in Zeiten, in denen man sich unglücklich fühlt, sammelt man schon die nötigen Kräfte, um die schwierige Situation zu meistern...</p>	 <p>ISA I, i</p> <p>Isa ist die Rune der Ruhe, sie steht für Stillstand und "in sich einkehren". Auch für: geschehen lassen, nichts erzwingen, denn vieles löst sich von selbst.</p>	 <p>JERA J, j</p> <p>Jero ist die Rune für die Gerechtigkeit und die Ernte. Nach harter Arbeit erntet man nun den Lohn für die Mühe und kann die Früchte genießen.</p>	 <p>PERTHO P, p</p> <p>Bedeutung: "Spiel, Würfelbecher. Enthüllung eines Geheimnisses". Unerwartete Belohnung. PERTHO steht auch für das Erkennen der Spielregeln des Lebens, für den richtigen Zeitpunkt für Veränderungen im Leben.</p>	 <p>EIHWAZ Y, y</p> <p>Eihwaz (die Eibe) ist Beständigkeit und Wandel. Sie verleiht Einsicht in die Rhythmen des Lebens. Wenn man zum richtigen Moment seine Probleme anpackt, gelingt alles oft mit viel weniger Anstrengungen.</p>	 <p>ELHAZ Z, z</p> <p>Elhaz symbolisiert ein Eichweib oder eine abwehrende Hand. Elhaz bietet Schutz für aktuelle Vorhaben.</p>	 <p>SOWILO S, s</p> <p>steht für: Energie der Sonne und des Lichtes als Spenderin des Lebens. Sowilo ist deshalb auch Zeichen für eine positive Ausstrahlung, innere Kraft und Willen.</p>
 <p>TIWAZ T, t</p> <p>steht für: Entschlossenes Handeln: Probleme werden ausgepackt und gelöst, und nicht endlos diskutiert. Tiwaz koppelt Motivation und große Willenskraft, verleiht Mut und ein Gefühl für Richtung und Weg.</p>	 <p>BERKANA B, b</p> <p>Die Rune BERKANA steht für: behutsamen Neuanfang, Geborgenheit, Schutz, Mutterschaft, das Weibliche. Der Aspekt der Mutterschaft und Fürsorge in BERKANA enthält auch die Pflege wichtiger Vorhaben bis zum Erfolg.</p>	 <p>BHAUZ E, e</p> <p>Vorwärtskommen positiver Richtungswechsel. Fördert das Zusammenwirken von Rat und Reiter, von Hand und Herz. Das Bild von Pferd und Reiter steht hier allgemein für eine Beziehung voller Vertrauen.</p>	 <p>MANNAZ M, m</p> <p>steht für: Hilfe, die nicht mehr fern ist, auch wenn man sie noch nicht sehen kann. Mannaz fördert die Gemeinschaft, verhindert Einsamkeit und hilft dabei Menschen zu finden, die den Weg mit Dir gemeinsam gehen.</p>	 <p>LAGUZ L, l</p> <p>Wasser als Ur-Kraft Element des Lebens, das Meer, Wellenschlag... Fördert auch die Inspiration und Intuition. Lagu enthält das Prinzip der Bewegung und der Weidkehr, wie das Meer, das sich ständig bewegt.</p>	 <p>INGWAZ N, g</p> <p>steht für: Ruhe, Reifung wie ein Samen in der Erde. Geduld mit sich und anderen. INGWAZ schöpferische Kraft hilft, die Vergangenheit loszulassen und die Gegenwart zu gestalten, ohne dabei seine Träume aus den Augen zu verlieren.</p>	 <p>DAGAZ D, d</p> <p>steht für: Tageslicht, Morgendämmerung, Umwandlung, Dinge in einem anderen Licht sehen. Dazag beinhaltet Lebenskraft, Wachstum und Wechsel zum Besseren.</p>	 <p>OTHALA O, o</p> <p>Heimat, Gemeinschaft. Offenheit und Stabilität gegenüber Fremden oder äußeren Einflüssen innere Festigung Selbstbewusstsein. Freiheit: bestmögliche Nutzung des Besitzes und der eigenen Möglichkeiten.</p>

Grundgesetz

des

Germanen-Ordens

PIPPFOMR

OSTARA

Nr. 2

Der Weltkrieg als Rassenkampf der
Dunklen gegen die Blondes

von J. Lanz-Liebenfels

Als Handschrift gedruckt, Wien 1927

FAŠISTICKÉ HNUTIA V NEMECKU

- Ľudová pracovná pospolitosť (*Völkische Werkgemeinschaft*), Otto Dickel (1880 – 1944), cieľ obrodenie nemeckého národa, očista západnej kultúry od moderného dekadentného umenia a vytvorenie Väčšej nemeckej ríše (štátu zahŕňajúceho všetkých Nemcov)
- Konzervatívne revolučné hnutie (*Konservative Revolution*): historik a spisovateľ Arthur Moeller van den Bruck (1876 - 1925) známy predovšetkým svojou kontroverznou knihou Tretia ríša (*Das Dritte Reich*) z roku 1923, právnik Edgar Jung (1894 – 1934), Martin Heidegger (1889 - 1976), Carl Schmitt (1888 – 1985), Claus von Stauffenberg (1907 - 1944)

KONSERVATIVE REVOLUTION

- zavrnutie materialistického myslenia a vytvorenie etnickej komunity (*Volksgemeinschaft*) na základe kvality, nie kvantity.
- Vlastná, špecifická a typicky fašistická ideológia podobná nacizmu
- Nacizmus však podľa nich príliš vulgárny – v 20. rokoch odmietali

KONSERVATIVE REVOLUTION

- Na rozdiel od pouličného násilia nacizmu oni ovplyvňovanie verejnej mienky prostredníctvom textov – písali knihy, pamflety, publikovali časopisy a podobne.
- Časť členov hnutia (Schmitt, Heidegger) po nástupe Hitlera k moci s režimom spolupracovala, či sa z nich priamo stali presvedčení nacisti, ďalší ostro protestovali (Edgara Junga nacisti zavraždili počas Noci dlhých nožov v roku 1934), niektorí politickú činnosť úplne opustili, alebo ostali v tajnej opozícii voči režimu (Stauffenberg)

DAP

- Jedným z drobných hnutí i Nemecká robotnícka strana (Deutsche Arbeiterpartei, DAP)
- Založili Anton Drexler (1884-1942, zámočník) a Karl Harrer (1890 - 1926, novinár/športový redaktor a člen Thule)
- 5. januára 1919

DAP

- Spravodajské oddelenie nemeckej armády (*Aufklärungskommando*) rozhodlo využiť niekoľkých dôverníkov/informátorov (*Verbindungsmann*) na sledovanie všetkých novovzniknutých radikálnych a potenciálne nebezpečných strán v Bavorsku (Bavorsko chaos, máj/kvëten 1919 Bavorská rep. rád)
- Na stretnutie DAP v septembri/září 1919 poslala armáda po školení mladého (30 rokov) desiatnika Adolfa Hitlera

ADOLF HITLER

- Narodil sa 20.4.1889, Braunau am Inn, vyrastal v okolí Linzu
- Autoritatívny otec, milujúca matka
- Lenivý, v škole nevynikal, bez ambícií či plánov na kariéru, žil s matkou
- 1907 odchod do Viedne – chce byť maliar, umelec

ADOLF HITLER

- Neúspešný, na Akadémii výtvarných umení vo Viedni ho neprijali
- žil zo sociálnych dávok pre siroty a financií, ktoré dostával od matky (tá ale zomrela), od 1909 na mizine
- Žil v slobodárni, brigády, maľby Viedne
- Ian Kershaw nazval kapitolu svojej knihy o Hitlerovi venujúcu sa obdobiu rokov 1908 - 1913 celkom presne: „stroskotanec“

ADOLF HITLER

- Pobyť vo Viedni kľúčový z iného hľadiska – Karl Lueger
- brilantný rečník, dokázal zo svojho kresťansko-sociálneho hnutia vybudovať jedno z prvých masových politických hnutí v Rakúsko-Uhorsku.
- hlavné témy nemecký nacionalizmus a predovšetkým prudký antisemitizmus („premenovanie“ Budapešti na Judapest).

ADOLF HITLER

- 1913 odchádza do Mníchova (pravdepodobne aby sa vyhol povinnej vojenskej službe)
- chudobný bohémsky život až do leta 1914 – narukoval ako 25 ročný do nemeckej armády

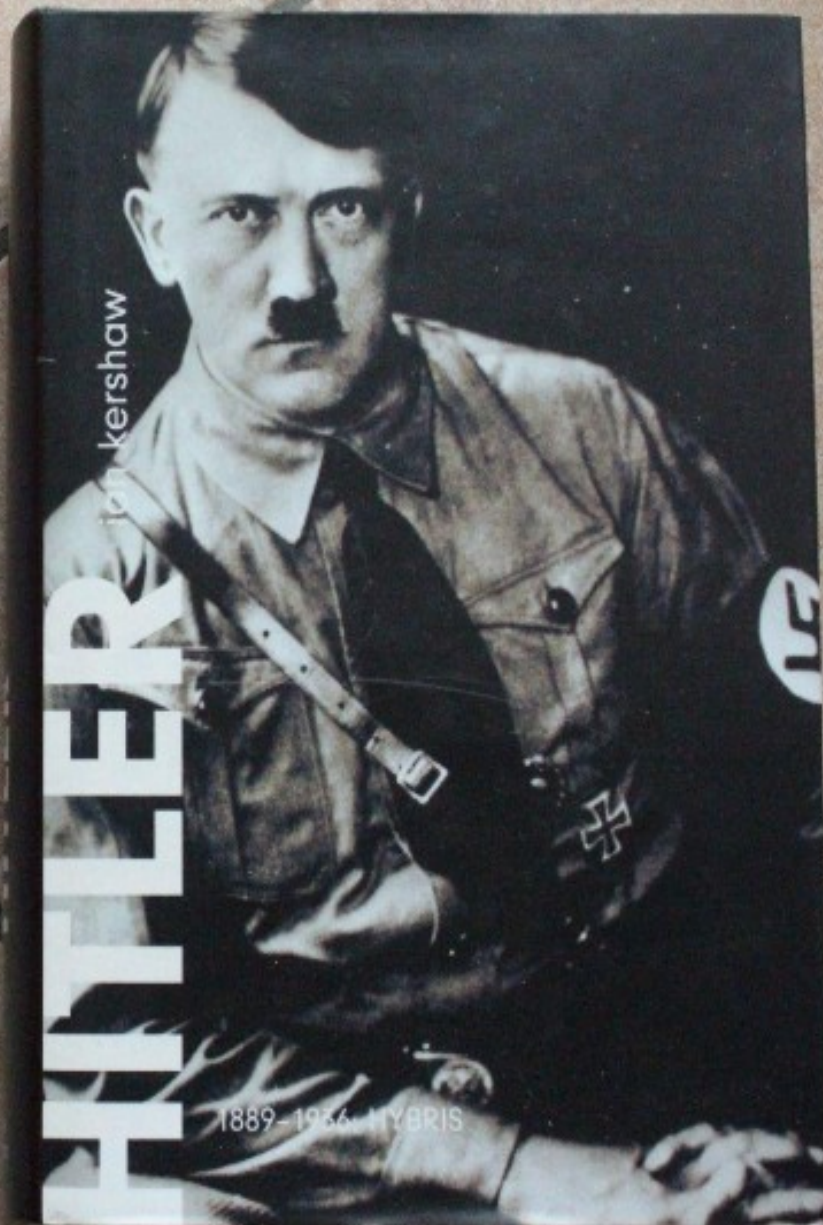
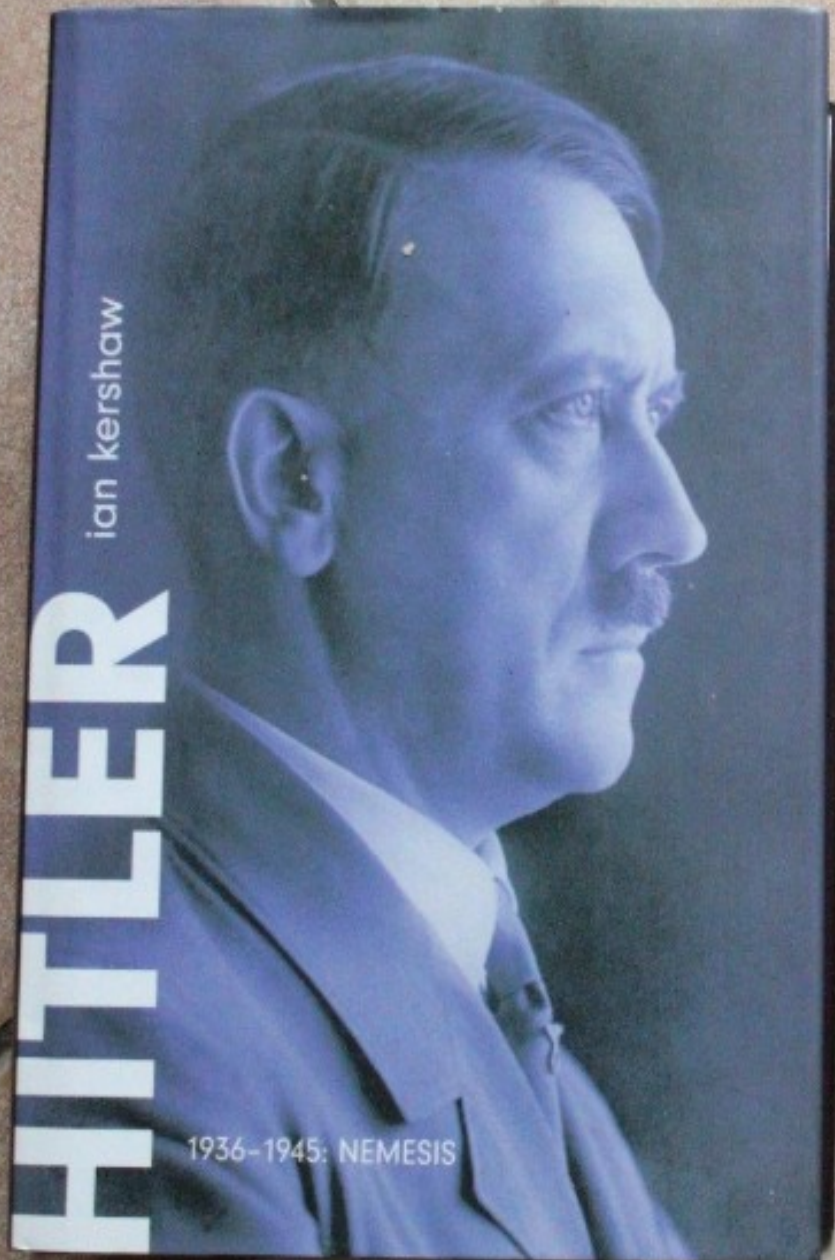
HITLER 1WW

- slúžil ako kuriér, v decembri 1914 za odvahu Železný kríž druhej triedy, v auguste 1918 potom Železný kríž prvej triedy
- Koniec vojny ho zastihol v nemocnici, kde sa zotavoval z otravy plynom, po ktorej dočasne oslepol.
- Tu sa dozvedel o revolúcii a abdikácii cisára, údajne sa zrútil a plakal.
- Vojna najkrajšie obdobie života, páčilo sa mu hrdo bojovať za nemecký národ, konečne mal v živote zmysel

HITLER A DAP

- DAP Hitlera nezaujala: Nemala žiadne ústredie, len niekoľko desiatok členov a napriek tomu, že kritizovala parlamentarizmus, svoje rozhodnutia prijímala po dlhých hádkach a nekonečných sporoch väčšinovým hlasovaním
- Jediným pozitívom členstvo Gottfrieda Federa, „ekonóma“ ktorého Hitler poznal už predtým
- Vstúpil do DAP na rozkaz

HITLER A DAP

- DAP Hitlera prijala, Drexler mu dal pamflet *Mein politisches Erwachen* – antisemitizmus, antikapitalizmus, antimarxizmus, nacionalizmus, blúznenie a nezmysly
- Hitler – dávno jeho názory, neohúril ho
- Stranícky preukaz číslo 555 (číslovanie od č. 500 aby vzbudili dojem veľkého hnutia)

Deutsche Arbeiter-Partei (D. A. P.)

Ortsgruppe München

Abteilung:

Mitgliedskarte

ausgegeben von Adolf Hitler Löffler 49

München, den 1. Jan 1920

Hr.

Lehmann

Bauherr

für den Arbeitsnachweis:

Dreier

Diese Karte gilt als Ausweis bei geschlossenen
Versammlungen

HITLER A DAP

- Od konca roka 1919 Hitler začal na mítingoch DAP vystupovať ako rečník
- Poctivý tréning pred zrkadlom
- Veľmi rýchle sa presadil
- Vystúpenia takmer náboženský charakter, počiatočnú nervozitu dokázal premeniť na zdanlivú posadnutosť tým, čo hovorí

HITLER REČNÍK

- pomerne silný intelekt, využíval vtipy, iróniu
- koncentroval sa na základné veci, ktorým sa vo svojich prejavoch postupne venoval, rigidne rozdeľoval svoje myšlienky do jednoduchých čierno-bielych vzorcov.
- fotografická pamäť – mnoho poslucháčov nadobudlo dojem, že je extrémne inteligentný

DAP

- návštevníkov zhromaždení DAP pribúdalo
- Pôvodne mala niekoľko desiatok členov, zrazu sa ich počet začal výrazne zvyšovať.
- Dňa 24. februára/února 1920 dokázala DAP usporiadať zhromaždenie, na ktorom sa zúčastnilo 2000 ľudí.
- Hitler v Mníchove miestna celebrita

25 BODOV

- Zhromaždenie z 24. februára/února 1920: prijatie programu – 25 bodov – podľa Hitlera nemenný program
- Autori Adolf Hitler a Anton Drexler, zrejme aj Dietrich Eckart a antikapitalistické tézy pravdepodobne Gottfried Feder
- Vyhlásil „národný socializmus“, snahu o zjednotenie všetkých Nemcov do „Veľkého Nemecka“
- Bod 4: „Občanom štátu môže byť len súkmeňovec (*Volksgenosse*). Len tí, ktorí majú nemeckú krv, bez ohľadu na svoje náboženské vyznanie, môžu byť súkmeňovci. Žiadny žid preto nemôže byť súkmeňovec.“

25 BODOV

- Nič, čo by v Bavorsku, alebo R-U pred vojnou nebolo dávno predtým
- zrušenie Versaillských zmlúv (bod 2), zamedzenie imigrácie a vyhostenie imigrantov (8), zrušenie príjmu, ktorý občania nenadobudli prácou (11), eugenika

2. Die 25 Punkte

Die Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter-Partei — im Vereinsregister als „Nationalsozialistischer Deutscher Arbeiter-Verein“ eingetragen — hat am 25. Februar 1920 in einer gewaltigen Massenversammlung im Hofbräuhaus-Festsaal in München ihr Programm der Öffentlichkeit übergeben.

Die Satzung unserer Partei bezeichnet in § 2 dieses Programm als unabänderlich. Es lautet:

Programm

der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei

Das Programm der Deutschen Arbeiterpartei ist ein Zeit-Programm. Die Führer lehnen es ab, nach Erreichung der im Programm aufgestellten Ziele neue aufzustellen, nur zu dem Zwecke, um durch künstlich gesteigerte Unzufriedenheit der Massen das Fortbestehen der Partei zu ermöglichen.

1. Wir fordern den Zusammenschluß aller Deutschen auf Grund des Selbstbestimmungsrechtes der Völker zu einem Groß-Deutschland.

25 BODOV

- budovanie národnej komunity založenej na nemeckosti, na nemeckej krvi.

- Občania Nemecka, ktorí neboli Nemcami, sa mali stať podradnými občanmi bez plných politických práv

Grundsätzliches Programm der nationalsozialistischen Deutschen Arbeiter-Partei.

Das Programm der Deutschen Arbeiter-Partei ist ein Ziel-Programm. Die Fühler leiten es ab, nach Erreichung der im Programm aufgestellten Ziele sein Ziel zu erreichen, nur so dem Zweck, im durch ideologisch gezielte Umwälzungen der Nation das Fortbestehen der Partei zu ermöglichen.

1. Wir fordern den Zusammenbruch aller Deutschen auf Grund des Selbstbestimmungsrechtes der Völker zu einem Gross-Deutschland.
2. Wir fordern die Gleichberechtigung des deutschen Volkes gegenüber den anderen Nationen, Fühlerung der Friedensverträge in Versailles und St. Germain.
3. Wir fordern Land und Boden (Kolonien) zur Ernährung unserer Völker und Ausweitung unseres Besitzverhältnisses.
4. Staatsbürger kann nur sein, wer Völkergenosse ist. Völkergenosse kann nur sein, wer deutschen Stammes ist, ohne Rücksicht auf Konfession. **Jede Jede kann ohne Völkergenosse sein.**
5. Wer nicht Staatsbürger ist, und nur als Gast in Deutschland leben können und muss unter Fremdenabgabe stehen.
6. Das Recht, über Führung und Gesetz des Staates zu bestimmen, darf nur dem Staatsbürger zustehen. Daher fordern wir, dass jedes öffentliche Amt, gleichviel welcher Art, gleich ob im Reich, Land oder Gemeinde, nur durch Staatsbürger bekleidet werden darf.
Wir besetzen die korrespondierende Parteizentrale durch einen Stellvertreter nach Parteigesetz ohne Rücksicht auf Charakter und Fähigkeiten.
7. Wir fordern, dass sich der Staat verpflichtet, in erster Linie für die Erwerbs- und Lebensfähigkeit der Staatsbürger zu sorgen. Wenn es nicht möglich ist, die Gesamterhaltung der Nation zu erreichen, so sind die nachschwangenden Nationen (Nicht-Staatsbürger) aus dem Rechte auszuscheiden.
8. Jede weitere Einwanderung Nicht-Deutscher ist zu verhindern. Wir fordern, dass alle Nicht-Deutschen, die seit 2. August 1914 in Deutschland eingewandert sind, sofort zum Verlassen des Reiches gezwungen werden.
9. Alle Staatsbürger müssen gleiche Rechte und Pflichten besitzen.
10. Jede Pflicht jedes Staatsbürgers muss sein, gänzlich oder teilweise zu erfüllen. Die Leistung des Einzelnen darf nicht gegen die Interessen der Allgemeinheit verstoßen, sondern muss im Rahmen der Gerechtigkeit und zum Nutzen aller erfolgen.

Daher fordern wir:

1. Verhinderung des arbeits- und mehrfachen Einkommens, Brechung der Zinsknechtschaft.

12. Im Hinblick auf die ungleichen Opfer an Geld und Blut, die jeder Krieg vom Völkervertrag bis zum persönlichen Untergang mit sich bringt, fordern wir die Verhinderung durch den Krieg als Verbrechen am Völkervertrag zu verhindern. Wir fordern daher **restlose Abschaffung aller Kriegsverträge.**
13. Wir fordern die Verhinderung aller bisher bereits vertraglich festgestellten (Friede) Verträge.
14. Wir fordern Gemeinverpflichtung an Grundbesitzern.
15. Wir fordern einen großzügigen Ausbau der Alters-Versicherung.
16. Wir fordern die Schaffung eines gründlichen Sozialstaates unter einer Erhöhung der **Volksrentenabgabe** der **Gesetz-Verordnungen** und der Vermittlung zu billigen Preisen an kleine Gewerbetreibende, scharfe Besteuerung aller kleinen Gewerbetreibenden in Verbindung mit dem Staat, die Länder oder Gemeinden.
17. Wir fordern eine umfassenste Reform des Sozialen allgemeinen Bestehens, Schaffung eines Gesetzes zur ungenügenden Entlohnung von Arbeit für gemeinnützige Zwecke, Abschaffung des Rentenrechts und Verhinderung aller Bodenbesitzungen.

Die Fühler der Partei verpflichten, wenn nötig unter Einsatz des eigenen Lebens, für die Durchführung der vorstehenden Punkte höchstmögliche Anstrengung.

München, den 24. Februar 1920

Für den Parteivorstand: Klaus Drexler

Spenden u. Beiträge sind zu richten an die Geschäftsstelle: München: Corneliusstr. 12 (Tel. 22670)
Geschäftsstunden 9-12 Uhr vorm., 2-4 Uhr nachm.

25 BODOV

■ tlač a noviny mali byť pod kontrolou Nemcov a cudzie noviny mohli vychádzať len so zvláštnym povolením a nesmeli byť po nemecky (bod 23).

■ Náboženská sloboda len do bodu, keď sa nedostávala do konfliktu s verejným blahom a „nenarušovala etické a morálne ctenie nemeckej rasy“ (bod 24).

Grundsätzliches Programm der nationalsozialistischen Deutschen Arbeiter-Partei.

Das Programm der Deutschen Arbeiter-Partei ist ein Ziel-Programm. Die Fühler leiten es ab, nach Erreichung der im Programm aufgestellten Ziele sein Ziel zu erreichen, nur so dem Zweck, um durch ideologisch gezielte Umwälzungen der Nation die Verwirklichung der Partei zu ermöglichen.

1. Wir fordern den Zusammenbruch aller Deutschen auf Grund des Selbstbestimmungsrechtes der Völker zu einem Gross-Deutschland.
2. Wir fordern die Gleichberechtigung des deutschen Volkes gegenüber den anderen Nationen, Fühlerung der Friedensverträge in Versailles und St. Germain.
3. Wir fordern Land und Boden (kolonial) zur Ernährung unseres Volkes und Ausweitung unseres Besitzverhältnisses.
4. Staatsbürger kann nur sein, wer Volksgenosse ist. Volksgenosse kann nur sein, wer deutschen Stammes ist, ohne Rücksichtnahme auf Konfession. **Jede Seele kann ohne Volksgenossen sein.**
5. Wer nicht Staatsbürger ist, und nur als Gast in Deutschland leben können und muss unter Fremdenabgabe stehen.
6. Das Recht, über Führung und Gesetz des Staates zu bestimmen, darf nur dem Staatsbürger zustehen. Daher fordern wir, dass jedes öffentliche Amt, gleichviel welcher Art, gleich ob im Reich, Land oder Gemeinde, nur durch Staatsbürger bekleidet werden darf.
Wir besetzen die korrespondierende Parlamentsvertretung einer Stellensetzung nur nach Parteigleichheit ohne Rücksicht auf Charakter und Fähigkeiten.
7. Wir fordern, dass sich der Staat verpflichtet, in erster Linie für die Erwerbs- und Lebensfähigkeit der Staatsbürger zu sorgen. Wenn es nicht möglich ist, die Gesamterwerbsfähigkeit des Staates zu erhöhen, so sind die nachgehenden Fehler Nationen (Nicht-Staatsbürger) aus dem Rechte auszuschließen.
8. Jede weitere Einwanderung Nicht-Deutscher ist zu verhindern. Wir fordern, dass alle Nicht-Deutschen, die seit 2. August 1914 in Deutschland eingewandert sind, sofort zum Verlassen des Reiches gezwungen werden.
9. Alle Staatsbürger müssen gleiche Rechte und Pflichten besitzen.
10. Jede Pflicht jedes Staatsbürgers muss sein, gänzlich oder teilweise zu erfüllen. Die Leistung des Einzelnen darf nicht gegen die Interessen der Allgemeinheit verstoßen, sondern muss im Rahmen der Gerechtigkeit und zum Nutzen aller erfolgen.

Daher fordern wir:

Bruchung der Zinsknechtschaft.

11. Im Hinblick auf die ungeheuren Opfer an Geld und Blut, die jeder Staat zum Vorkriegszustand durch die periodische Bruchung durch den Krieg als Verbrechen am Volke begangen werden, Wir fordern daher **restlose Abschaffung aller Kriegerrenten.**
12. Wir fordern die Verwirklichung aller bisher bereits vertraglich festgestellten (Friede) Renten.
13. Wir fordern die Entschädigung aller Kriegsverwundeten.
14. Wir fordern einen großzügigen Ausbau der Alters-Versicherung.
15. Wir fordern die Schaffung eines gründlichen Sozialstandes unter Erhaltung volkrechtlicher Selbstverwaltung der Groß-Wirtschaftsbereiche und ihre Vermittlung zu billigen Preisen an kleine Gewerbetreibende, während Berücksichtigung aller kleinsten Gewerbetreibenden in Verbindung mit dem Staat, die Länder oder Gemeinden.
16. Wir fordern eine umfassen harmonischen Sozialwesen an geeigneter Bodenrente, Schutz aller Grenzen für ungenügenden Entlohnung von Arbeit für gemeinnützige Zwecke, Abschaffung der Rentenrenten und Verhinderung aller Bodenrenten.

17. Wir fordern den rechtschönen Kampf gegen diejenigen die durch ihre Tätigkeit das Gemeinwohl schädigen. Gemeinsame Volkverbrechen, Diebstahl, Schläger, Diebstahl sind und mit dem Tode zu bestrafen, ohne Rücksichtnahme auf Konfession und Rasse.
18. Wir fordern Ersatz für das der moralischen Weltordnung dienende römische Recht durch ein Deutsches Gemeinrecht.
19. Um jedem fähigen und fleißigen Deutschen den Erwerb höherer Bildung und damit des Einkommens zu fördern, sind dem Erfordernisse des praktischen Lebens anzupassen. Das Erlernen des Staatsrechts muss bereits mit Beginn des Verstandes durch die Schule (Schulverpflichtung) erzwungen werden. Wir fordern die Ausbildung eines besonderen Lehrlings Kinder armer Eltern (ohne Rücksicht auf deren Stand) aller Beruf auf Staatsstellen.
20. Der Staat hat für die Führung der Volksgenossen zu sorgen durch den Schutz der Mutter und des Kindes, durch Verbot der Jugendarbeit, durch Herbeiführung der körperlichen und geistigen, durch grobe Unterweisung aller sich in körperlicher Jugend-Ausbildung beschäftigenden Jünglinge.
21. Wir fordern die Abschaffung der Sommertruppe und die Bildung eines Volkheeres.
22. Wir fordern den gesetzlichen Kampf gegen die besessenen politischen Lüge und ihre Vorgehung durch die Presse. Die die Schaffung einer freien Presse zu ermöglichen einzeln wir, das:
a) Sämtliche Schriftsteller und Mitarbeiter von Zeitungen die in deutscher Sprache erscheinen, Volksgenossen sein müssen.
b) Nichtdeutsche Zeitungen zu ihrem Erscheinen der aus drucklichen Genehmigung des Staates bedürftig, sie dürfen nicht in deutscher Sprache gedruckt werden.
c) Jede finanzielle Beteiligung an deutschen Zeitungen ist verboten wird, und werden als Strafe für die Unterwerfung der Schließung einer solchen Zeitung, sowie die sofortige Ausweisung der daran beteiligten Nicht-Deutschen aus dem Reich.

Zeitungen, die gegen das Gemeinwohl verstoßen, sind zu verbieten. Wir fordern den gesetzlichen Kampf gegen eine Mann- und Literatur-Beziehung, die einen unmittelbaren Einfluß auf unser Volkstum ausüben und die Schließung von Veranstellungen, die gegen vorstehende Forderung verstoßen.- 24. Wir fordern die Freiheit aller religiösen Bekenntnisse im Staat, soweit sie nicht dessen Bestand gefährden oder gegen das Sittlichkeits- und Moralgefühl der germanischen Rasse verstoßen.
Die Partei als solche vertritt den Standpunkt eines positiven Christentums, ohne sich auszusprechen an ein bestimmtes Bekenntnis zu binden. Sie bekennt sich jedoch ausdrücklich dem christlichen Glauben an und will uns und ist überzeugt, daß eine allgemeine Genossenschaft unseres Volkes nur erfolgen kann von diesem Glauben auf der Grundlage.

Gemeinnutz vor Eigennutz.

- 25. Zur Durchführung alles dessen fordern wir die Schaffung einer starken Zentralgewalt des Reiches. Unbedingte Autorität des politischen Zentralorgans über das gesamte Reich und seine Organisation, Organisation, Disziplin.
Die Bildung von Ständen und Berufsklassen zur Durchführung der vom Reich erlassenen Rahmengesetze ist die oberste Bedingung.

Die Fühler der Partei verpflichten, wenn nötig sehr Einzelne des eigenen Lebens, für die Durchführung der vorstehenden Punkte höchstmögliche Anstrengung.

München, den 24. Februar 1920

Für die Partei-Versammlung: Klaus Drexler

Spenden u. Beiträge sind zu richten an die Geschäftsstelle: München: Corneliusstr. 12 (Tel. 22670)
Geschäftsstunden 9-12 Uhr vorm., 2-4 Uhr nachm.

NSDAP

- V apríli 1920 sa Hitlerova pozícia v strane upevnila natoľko, že si presadil, aby sa premenovala na Národnosocialistickú nemeckú robotnícku stranu (*Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*, NSDAP)
- prijatie novej vlajky a symbolu – svastiky
- Hitler ukradol - Jeho sila spočívala v preberaní a efektívnom využívaní pôvodných myšlienok a tém, a v propagande, nie v kreativite a tvorení nových koncepcií

SVASTIKA

- v rôznych kultúrach a náboženstvách stáročia pred vznikom nacizmu
- rôzne nacionalistické hnutia v Nemecku používali už pred nacistami (Kappov puč)

HOPI

CHRISTIAN

MALTA

TIBET

CEYLON

CHINA

JAPAN

ISLAMIC

LAPLAND

HINDU

CELT

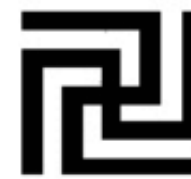
BALI

AZTEC

JAIN

GREEK

JEWISH

NSDAP

- V júli/červenci 1920 mala NSDAP približne 1100 členov a rýchlo rástla
- Hitlerov rečnícky štýl lákal ľudí z rôznych spoločenských tried a skupín
- hlboká sociálna, hospodárska i politická kríza Nemecka nútila ľudí čoraz viac sa pozerať smerom k alternatívnym, antisystémovým hnutiam
- Hitler postupne absolútne dominantné postavenie – konflikt, mnohým sa to nepáčilo (Harrer napr.)

NSDAP

- 11. júla/července 1921 sa situácia vyhrotila natoľko, že Hitler podal svoju rezignáciu a zo strany odišiel
- NSDAP bez neho ale neznamenal nič. Poprosili ho aby sa vrátil - 26. júla/července 1921 so straníckym číslom 3680.
- Stanovy strany upravené, Hitler predseda (vymenil Drexlera), prischlo mu pomenovanie „Vodca“ (*Führer*), ktoré dovtedy patrilo Drexlerovi
- V roku 1921 však NSDAP stále nebola ničím iným než malým, bezvýznamným a obskúrnym hnutím

RAST NSDAP

- V roku 1921 vznikli SA (Sturmabteilung, Úderné či Útočné oddiely) pod vedením Ernsta Röhma – pripojil sa k NSDAP
- V Nemecku 1923 hyperinflácia
- Počet členov NSDAP sa zvýšil z 1100 v júni 1920 na 55-tisíc na jeseň 1923, predaje straníckych novín *Völkischer Beobachter* rástli (25 tisíc, šéfredaktor A. Rosenberg - schopný)

MNÍCHOVSKÝ PUČ

- Hitler sa cítil v tomto období silný: pod dojmom Mussoliniho úspechu pochodu na Rím sa rozhodol, že je čas prevziať moc v Nemecku
- Hitler „bubeník národného socializmu“, ktorý prebudí vlastenectvo v ostatných. Vodcami chystaného puču mali byť poprední lídri bavorskej pravicovej politickej scény a miestne špičky armády: štátny komisár Gustav von Kahr, vysoký dôstojník armády Otto von Lossow a šéf bavorskej polície Hans von Seisser

TRAGIKOMÉDIA

- 8. novembra/listopad 1923 NSDAP zhromaždenie v Bürgerbräukeller (asi 3000 ľudí)
- Hitler vstúpil, postavil sa na stoličku a začal kričať. Nebolo ho počuť, tak vytiahol revolver, vystrelil do vzduchu a zakričal, že sa začína národná revolúcia.
- Do zadnej miestnosti odvliekli nacisti Kahra, von Losslowa a niekoľko popredných predstaviteľov polície. Neskôr sa k nim pridala generál Erich Ludendorff v uniforme cisárskej armády.

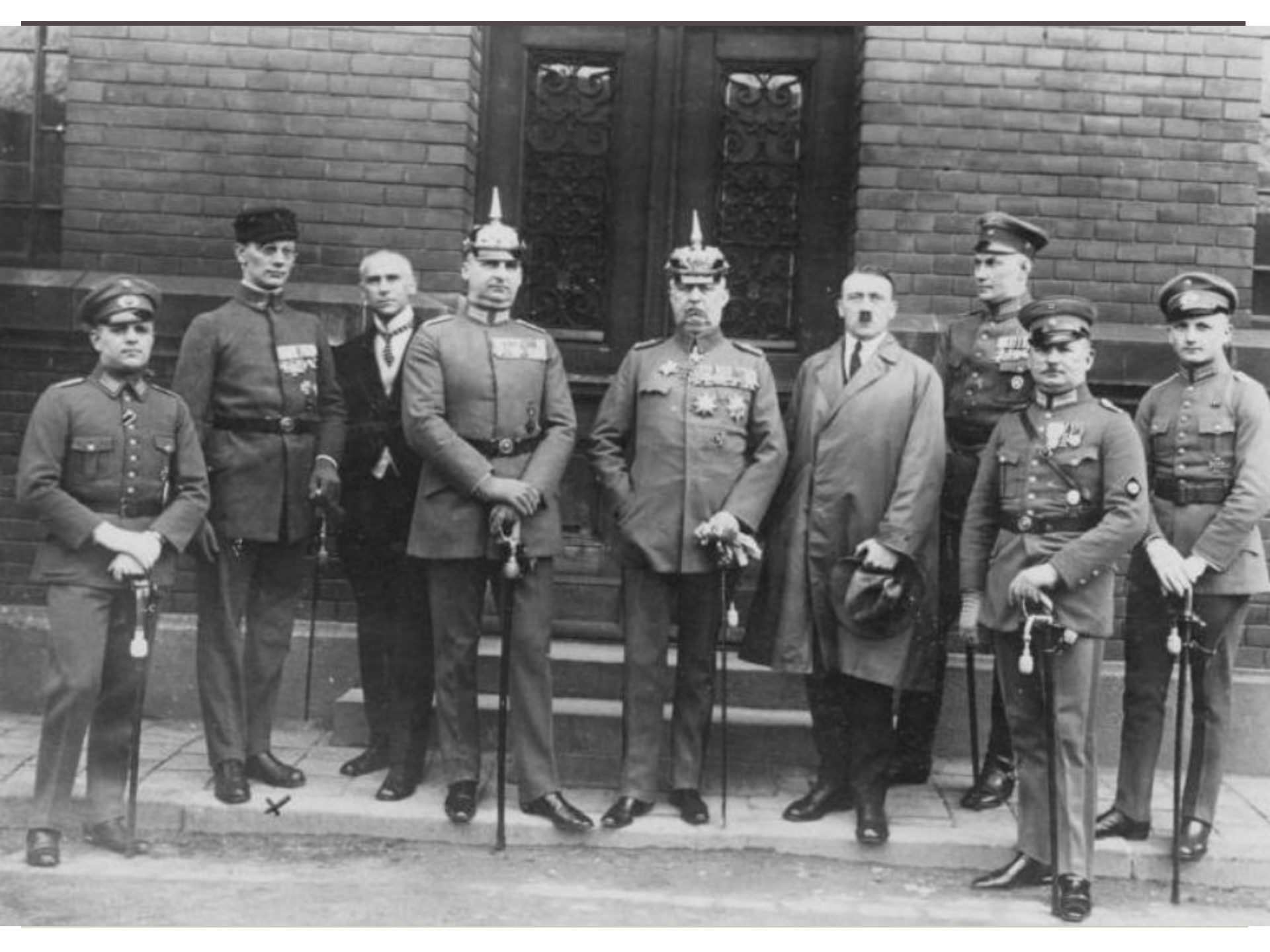
TRAGIKOMÉDIA

- Hitler predpokladal, že ich svojim nátlakom presvedčil, aby podporili jeho puč.
- Keď z miestnosti odišiel, Ludendorff všetkých pustil von.
- Kahr, ktorý bol autoritatívny konzervatívec snažiaci sa skôr o obnovu bavorskej monarchie než podporu revolučných plánov nacistov, sa rozhodol puč nepodporiť
- Ráno 9. novembra bola nemecká armáda i polícia v uliciach pripravená potlačiť chystaný puč

TRAGIKOMÉDIA

- Sprievod sa vydal na pochod, čoskoro však narazili na vojenskú jednotku pripravenú strieľať.
- Zatiaľ čo Hitler spanikáril (najprv sa schoval za jedného z pučistov, spadol na zem, vykíbil si rameno a následne zo scény utiekol), Ludendorff odvážne pochodoval napred. Strel'ba: 16 mŕtvych
- NSDAP ešte v ten deň zákonom zakázaná
- postupne prišiel i koniec krízového obdobia v dejinách Weimarskej republiky. 1924 – 1929 stabilizácia

LANDSBERG

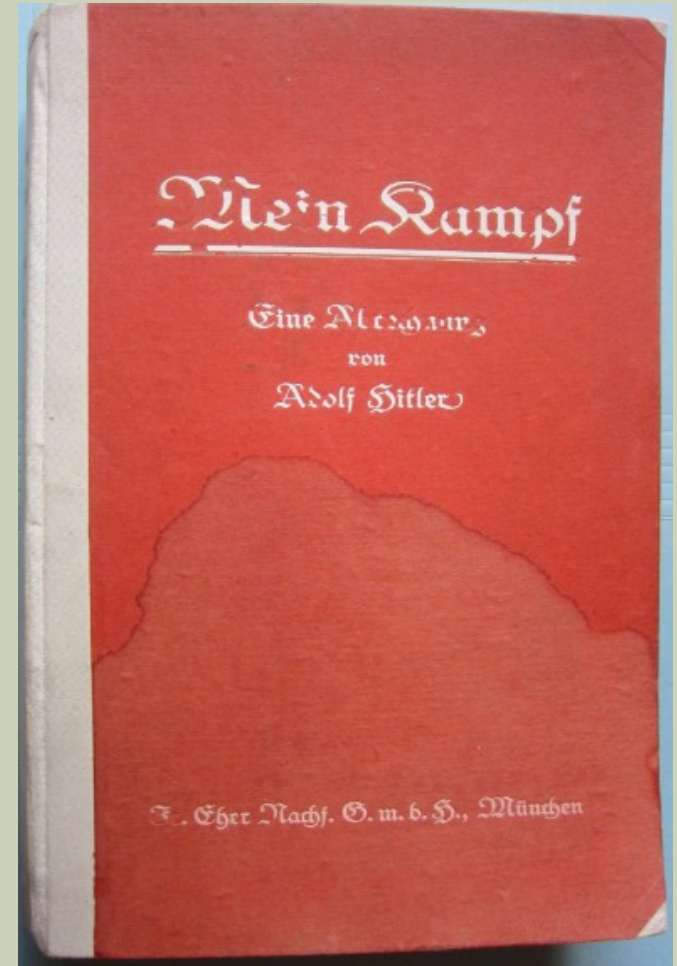
- Hitler odsúdený – väzenie v Landsbergu
- niečo málo vyše roka. 20. decembra 1924 mu bol trest odpustený.
- Svoj pobyt vo väzení využil Hitler na premyslenie vlastnej stratégie a na napísanie knihy – Môj boj (Mein Kampf).
- Aktivizmus a násilie nie sú cesta k moci

MEIN KAMPF

- Božská prozreteľnosť – ON privedie Nemecko k obrode
- Rasizmus, antisemitizmus, biologizmus
- „Národné telo“ (Volkskörper), národ chorý, Lebensraum
- Základnú dynamiku historického vývoja podľa neho určoval rasový boj: nadradená a podradené rasy

KONIEC NACIZMU?

- Zákaz NSDAP, líder vo väzení + hospodárska konjunktúra – mal to byť koniec nacizmu
- Ale - súdny proces propagandistické divadlo, Hitler ako nesebecký bojovník za národ a nemecký ľud
- Média & noviny rozšírili do ďalších nemeckých štátov, Nemci naprieč krajinou získali možnosť sa zoznámiť s myšlienkami NSDAP po 1x
- Hitlerova charizma & rečníctvo dôležité, ale i „podhubie“ antisemitizmu, rasového darvinizmu a antislovanstva – Nemci náchylní tieto témy reflektovať

FAŠISTICKÉ PODHUBIE

- Oswald Spengler – jeho práce veľmi populárne
- Podobne práce Paula de Lagardeho (1827 – 1891) a Juliusa Langbehna (1851 – 1907)
- Hans F. K. Günther (1891 – 1968), nemecký lekár, rasový vedec, eugenik a spisovateľ, známy aj ako “Rasový Günther” (*Rassengünther*) či rasový pápež (*Rassenpapst*).
- v roku 1919 kniha „Rytier, smrť a diabol. Hrdinská smrť“ (*Ritter, Tod und Teufel. Der heldische Gedanke*): tradičný pohanský romantický nacionalizmus pretavil do biologickej/rasovej formy

HANS F. K. GÜNTHER

- Rasová veda nemeckého ľudu (*Rassenkunde des deutschen Volkes*), 1922
- päť rasových podtypov: nordický, stredomorský, alpínsky, východobaltický a dinársky
- Nordická rasa najvyššia forma ľudského bytia, Židia najnižšia
- Obrázky, príklady, veľký vplyv

NSDAP PO NÁVRATE HITLERA

- Po návrate Hitlera z väzenia NSDAP v troskách, rôzne opozičné skupiny.
- Najvýznamnejšou a potenciálne pre Hitlera najnebezpečnejšou bola skupina ľavicovo naladených členov na severe Nemecka (predovšetkým vo väčších mestách) pod vedením bratov Gregora (1892 – 1934) a Otta Strassera (1897 – 1974) a v tej dobe neznámeho a neúspešného spisovateľa menom Joseph Goebbels
- Na stretnutí však Hitler dokázal „vzbúrencov“ presvedčiť k totálnej vernosti – najmä Goebbelsa, ten sa mu stal fanaticky verným

NSDAP PO NÁVRATE HITLERA

- Vedenie strany bolo po jeho návrate plne centralizované a aplikoval sa vodcovský princíp (Führerprinzip)
- Hitlerova charisma extrémne významná pri udržaní hnutia pokope
- Okrem toho premyslená propaganda a náboženský charakter hnutia - vlajky, symboly, hudba, pochody, premyslená dramaturgia prejavov atď.
- Aktivizmus a viera členov, fanatizmus

AKTIVIZMUS

- aktivizmus a entuziazmus členov: sociálna solidarita v rámci NSDAP. Ideologický dôraz na organický nacionalizmus a koncept organickej rasovej pospolitosti sa v praxi pretavil do vytvorenia skutočného pocitu komunity, *Volksgemeinschaft*, a spolunáležitosti k tejto komunite
- Antisemitizmus spočiatku nie až tak dôležitý pre radových členov
- Niektorí – potreba násilia (Rudolf Höss, Martin Bormann)

AKTIVIZMUS

- **Kľúčové:** absolútne presvedčenie o práve prebiehajúcej hlbokkej kríze nemeckého národa a o nevyhnutnosti ho obroditiť a očistiť od nepriateľov.
- Samých seba videli ako elitu národa, ktorá ho privedie k tejto „obrode“.
- Rôzni nacisti k tomuto prišli rôznymi „cestami“: kultúrne (Rosenberg), konšpiračne (Streicher), geneticky (Günther) či okultisticky (Himmler). U niekoľkých sa vyvinuli vlastné špecifické formy palingenetického ultranacionalizmu – napr. Walther Darré (1895 – 1953) hovoril o nevyhnutnosti obnovy pôvodného cnostného roľníckeho života a znovuzrodení prostredníctvom rasovo čistej krvi a pôdy (Blut und Boden), Gregor Strasser zas o antikapitalistickej revolúcii..

NSDAP PO R. 1925

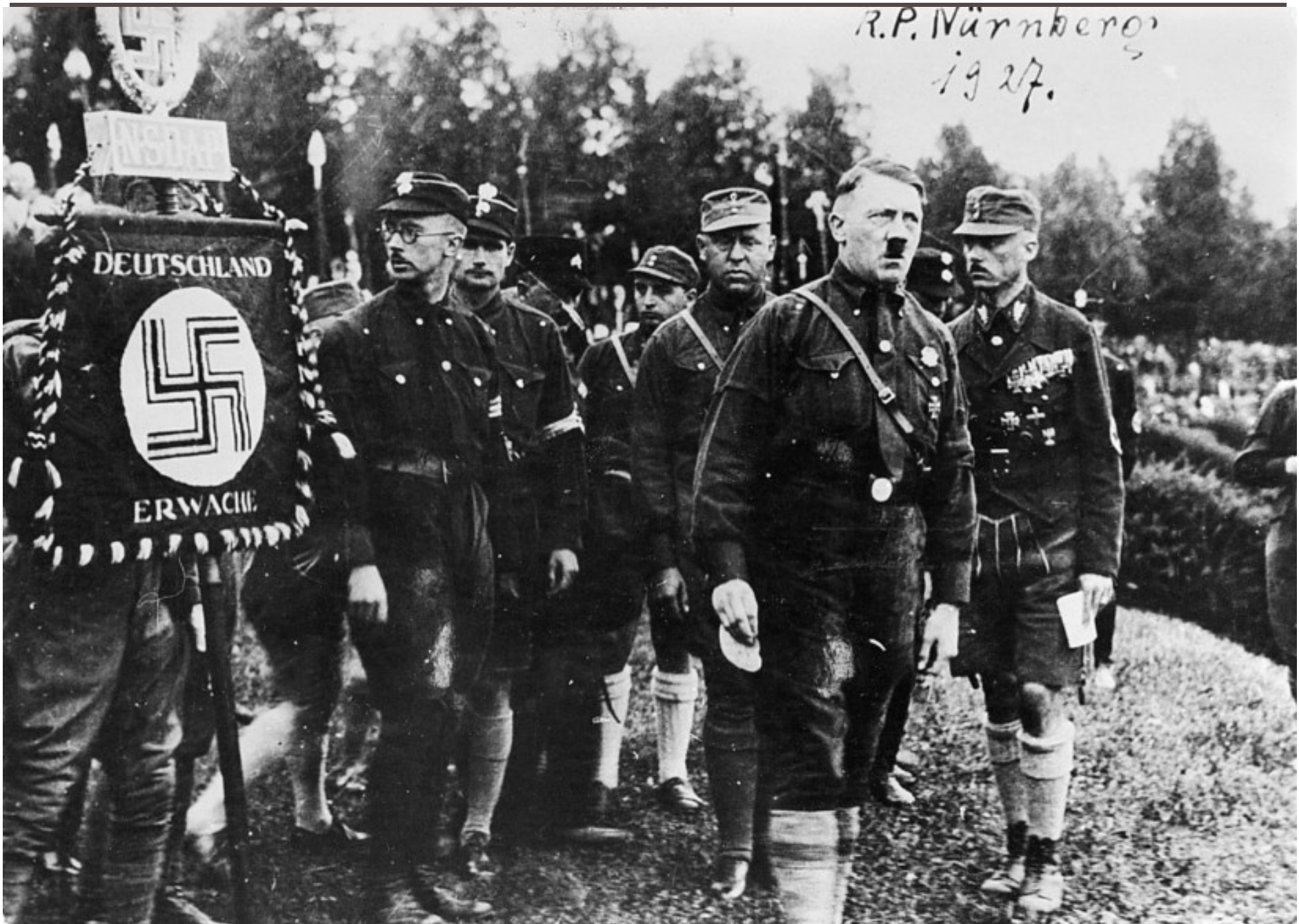
- 16. februára 1925 presvedčil Hitler bavorské úrady, aby zrušili zákaz NSDAP a 26. februára bola znovu oficiálne založená (aj keď on sám mal ešte nejaký čas zákaz rečniť).
- odhodlanie získať moc parlamentnou cestou. Zatiaľ na to však nemali vôbec silu – malá strana s regionálnou pôsobnosťou, silná len v Bavorsku
- Gregor Strasser zvolený za „Völkischer Block“ do bavorského parlamentu („strasserizmus“)

NSDAP PO R. 1925

- NSDAP začala organizovať zvlášťne organizácie pre rôzne povolania (túto taktiku prevzali od ľavicových hnutí) – efektívna propagandistická kampaň mierená priamo na potreby cieľovej skupiny
- Antisemitizmus ako súčasť nemeckej identity (napr. v protestantských oblastiach začali tvrdiť, že antisemitizmus bol kľúčovou súčasťou Lutherovho vnímania sveta i jeho učenia)
- NSDAP sa pomaly začínala stávať akýmsi „štátom v štáte“ – zárodky tzv. duálneho štátu

R.P. Nürnberg
1927.

VOĽBY 1928

- Dôraz na propagandu a štýl – školy pre rečníkov, rituály
- Napriek tomu, bez krízy nemali šancu na úspech
- Vo voľbách 20. mája 1928 získali nacisti len 2,6 percenta (810 127 hlasov), čo znamenalo 12 kresiel v Reichstagu
- pravicová a nacionalistická scéna v Nemecku celkovo slabá a roztrieštená

ENDSITUATION

- Október 1929 – krach na Wall street – začiatok konca Weimarskej republiky
- Problémy vždy, hospodárstvo WR závislé na zahraničných pôžičkách a medzinárodných trhoch – krach v US obrovské dopady
- Index priemyselnej produkcie klesol v roku 1932 len na 58 percent z toho, čo Nemecko dosahovalo v roku 1928, nezamestnanosť z 1,2 mil. na 3,3 mil.

ENDSITUATION

- „Veľká koalícia“ SPD, Zentrum, DVP a DDP neschopná dohodnúť sa na výške podpory v nezamestnanosti a sociálnej politike + 1929 zomrel Gustav Stresemann, významná osobnosť nemeckého politického života
- Kampaň pravicových strán proti Youngovmu plánu – NSDAP v kampani urobila „dojem“
- počet členov zvyšoval – do konca 1929 vyše 170-tisíc členov

58 Jahre Young-Plan!

VAROVANIE: WILHELM FRICK

- 23. januára 1930 získala NSDAP i prvého ministra – Wilhelm Frick (1877 – 1946) ministrom vnútra v nacionalistickej koalíčnej vláde v spolkovej krajine Durínsko
- Nacisti na úrady, Hans F. K. Günther profesor na univerzite, cenzúra, snaha reformovať školstvo a nacifikovať políciu
- Nekompetentný, skončilo to katastrofou. Po cca roku odvolaný vlastnou koalíciou

KONIEC DEMOKRACIE

- Marec/březen 1930: Kancelár Hermann Müller (1876 – 1931) požiadal prezidenta Paula von Hindenburga (1847 – 1934) o aktiváciu článku 48 ústavy a možnosť vládnuť pomocou prezidentských dekrétov.
- Hindenburg odmietol, Müller rezignoval
- nový kancelár Heinrich Brüning (1885 – 1970) zo strany Zentrum – vláda na základe prezidentských dekrétov (v parlamente nemal väčšinu) – koniec demokracie v Nemecku (nacisti na tom neskôr už len stavali)

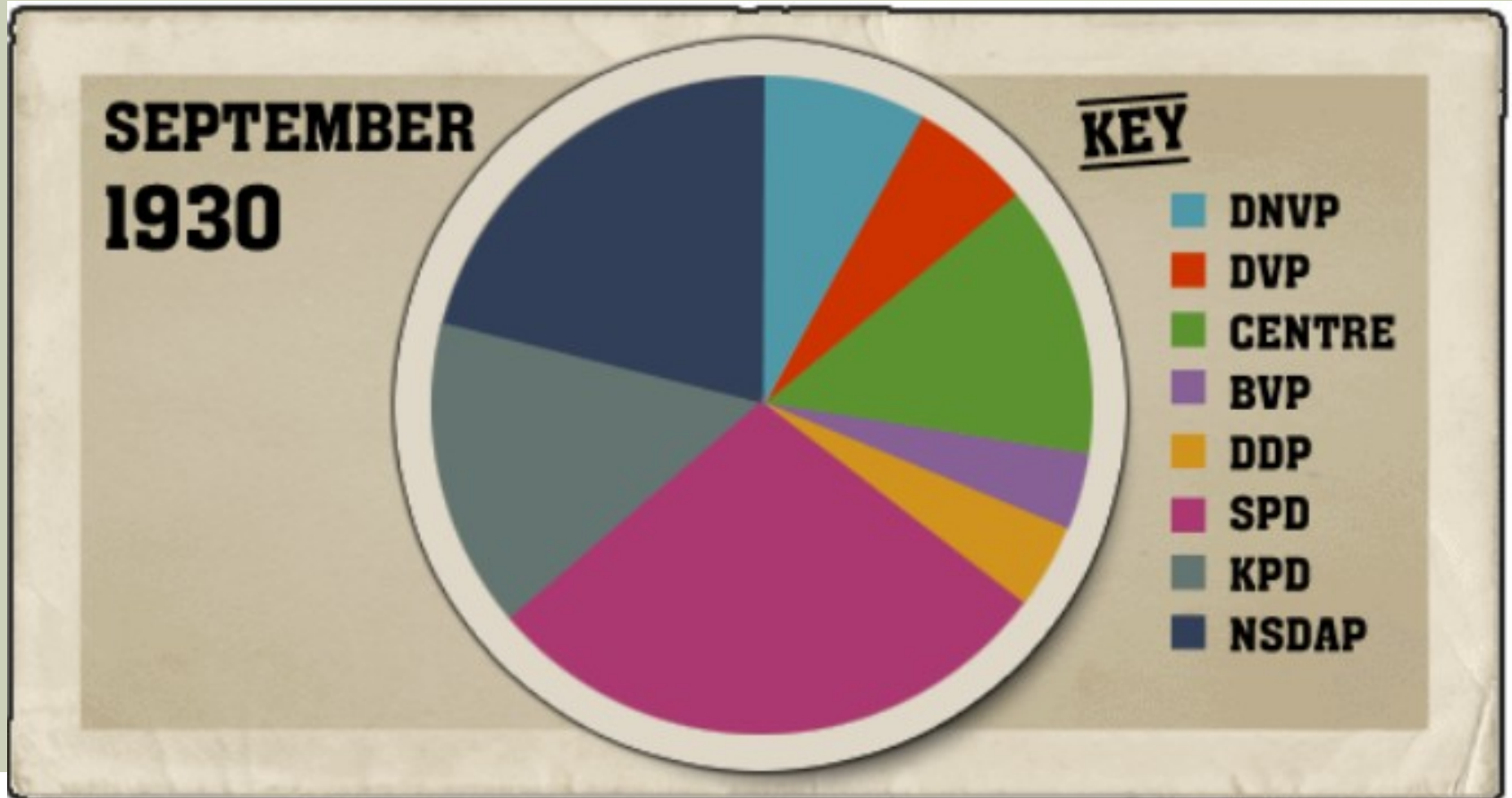
gettyimages
ullstein bild Dtl.

541031353

KONIEC DEMOKRACIE

- Brüning sebedomý – vyhlásil voľby. Chyba.
- NSDAP: 107 kresiel, druhá najväčšia strana

KONIEC DEMOKRACIE

- Brüning ostal kancelárom, ale vláda len pomocou dekrétov
- Kríza sa ešte zhoršovala, do konca roka 1932 šesť miliónov nezamestnaných
- 1931 krach rakúskej banky Creditanstalt, po nej jedna nemecká banka za druhou

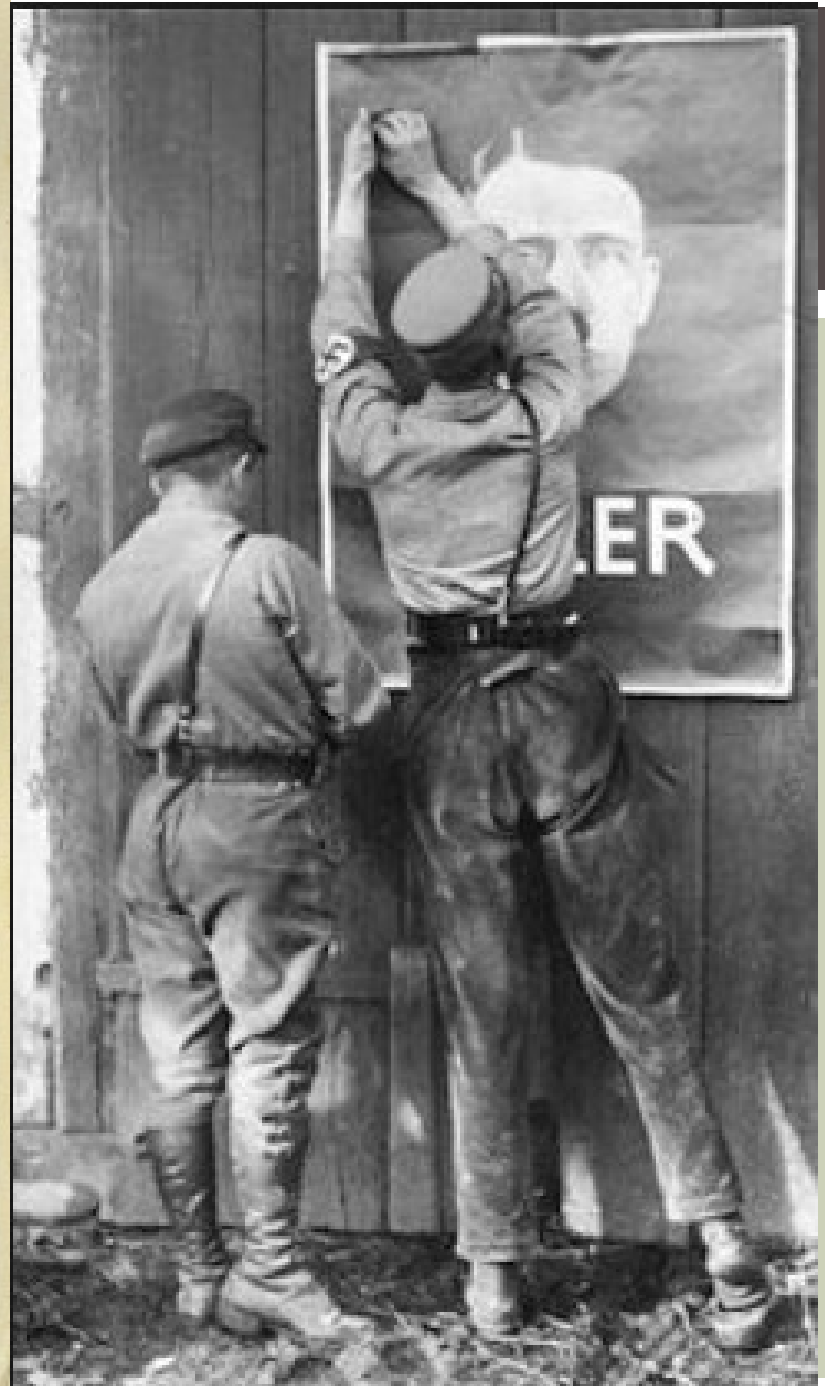

HITLER VS. HINDENBURG

- **Ďalšie voľby:** Hindenburgovi malo v máji/kvĕtĕnu 1932 skonĕit' jeho sedemroĕnĕ volebnĕ obdobie
- Hitler do kampane – za 11 dnĕ precestoval Nemecko krĕžom krĕžom a reĕnil v 12 veľkĕch mestĕch.
- V prvom kole nakoniec zĕskal 30 percent z odovzdanĕch 38 milĕonov hlasov.
- Hindenburg oslovil 49 percent volĕĕov a len približne 170-tisĕc hlasov mu chĕbalo k nadpoloviĕnej vĕĕšine a vĕtazstvu v prvom kole

HITLER VS. HINDENBURG

- Druhé kolo – Hitler novinka, lietadlo. Heslo „Vodca nad Nemeckom“
- za necelý týždeň vystúpil pri 12 veľkých prejavoch. Hovoril dohromady takmer pred miliónom ľudí.
- Napriek tomu, že nevyhral, bol to obrovský úspech. Získal viac ako 13 miliónov hlasov (o dva milióny viac ako v prvom kole) a 37 percent. Zvítazil Hindenburg s 53 percentami (Ernst Thälmann 10%)
- Kult vodcu celonárodná vec

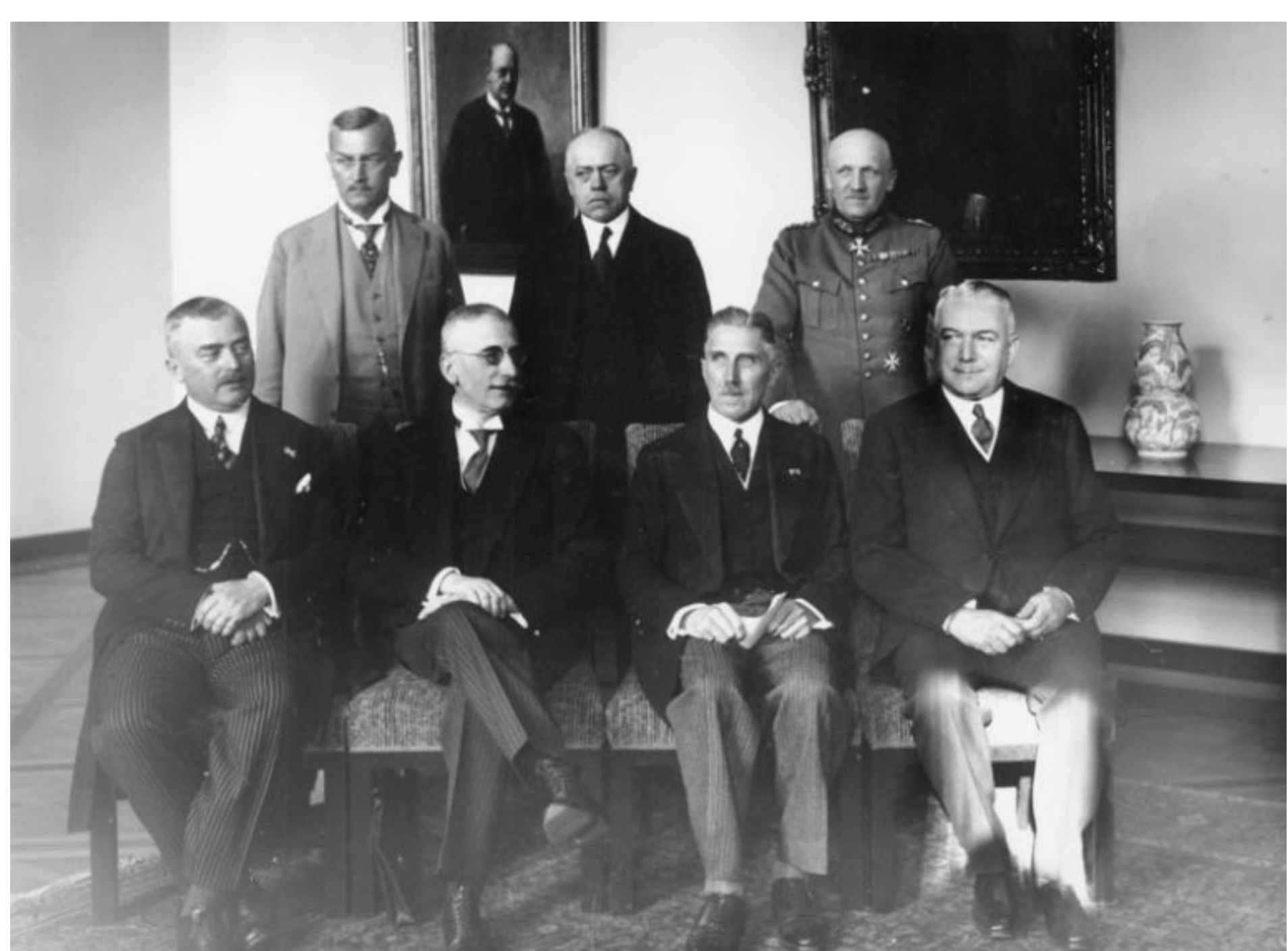

HITLER

ĎALŠIE VOĽBY

- Medzi kancelárom Brüningom a novozvoleným prezidentom Hindenburgom čoskoro konflikt (*Osthilfe*)
- Hindenburg prestal vydávať prezidentské dekréty, bez ktorých Brüning nemohol vládnuť (nemal väčšinu)
- Nový kancelár Franz von Papen (1879 - 1969) a s ním tzv. kabinet barónov. Táto vláda však nemala v parlamente takmer žiadnu podporu a medzi bežnými Nemcami sa stala terčom vtipov a posmechu (nazývaná bola tiež „kabinet monoklov“)
- Nové voľby

VOĽBY LETO 1932

- Volebná kampaň extrémne násilná, tzv. „leto násilia“: politicky motivované vraždy, mŕtvi väčšinou nacisti a komunisti, medzi ktorými dochádzalo k najväčším stretom (tzv. Zusammenstöße – bitky gangov)
- Goebbels dokázal znova prísť s inováciou – zapojil filmovú propagandu a do obehu tiež pustil asi 50-tisíc gramofónových platní s Hitlerovým prejavom.
- Sám Hitler hovoril v 53 mestách po celom Nemecku, znova vďaka lietadlu.

Wir Arbeiter sind erwacht

heute eröffnen
Nationalsozialisten 2

Liste

Den letzten Stoß!
Liste 2

National-Soz-Deutsche-Arbeiter-Partei NSDAP

Wir Bauern
misten
aus

Wir
wählen Liste:

2
National-
Sozialisten

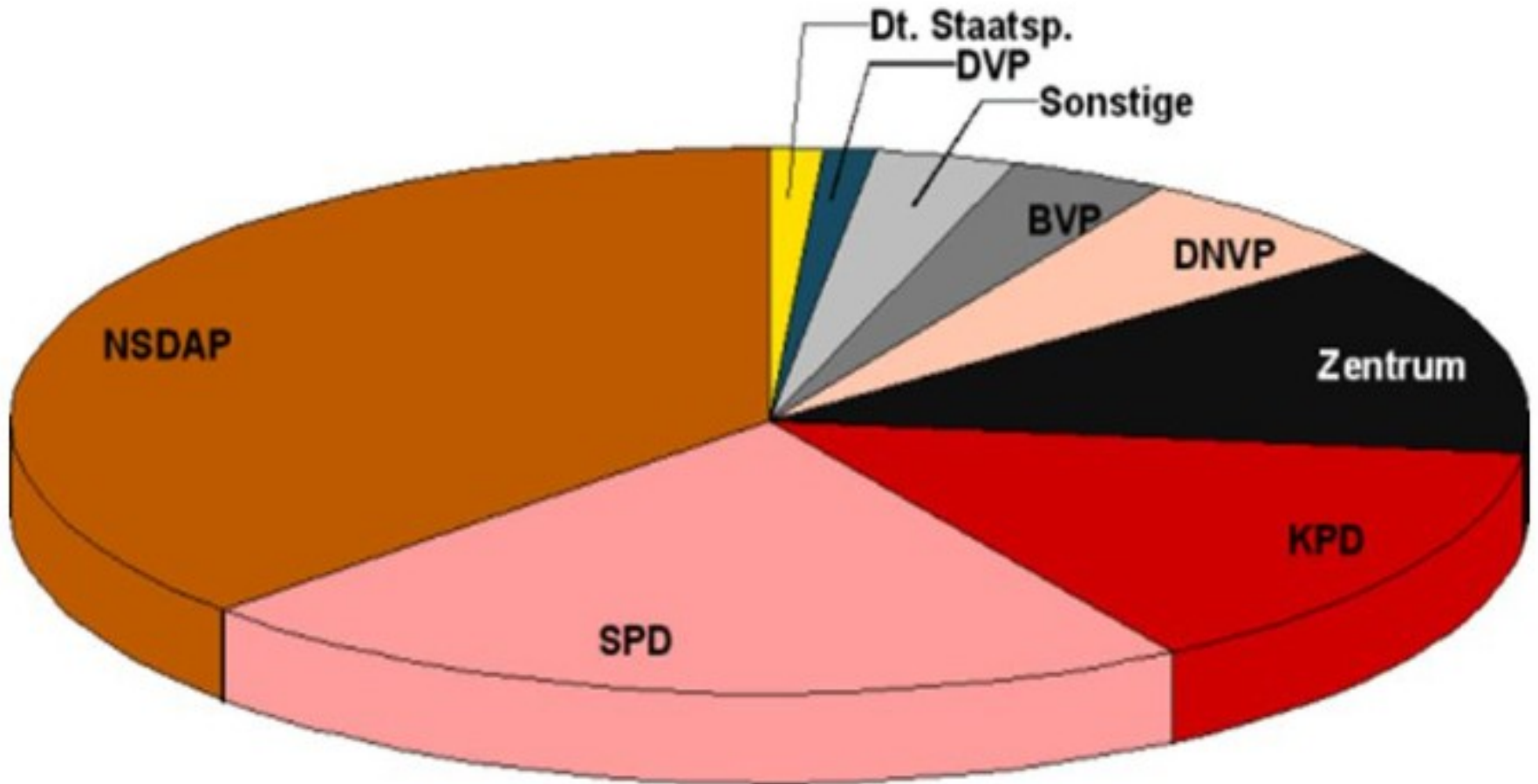

Unsere
letzte
Hoffnung:

HITLER

JÚL/ČERVENEC 1932

JÚL/ČERVENEC 1932

- NSDAP získala 13,7 milióna hlasov, 37,27 percenta zo všetkých odovzdaných, a jednoznačne vyhrala voľby
- historicky najlepší výsledok – no Goebbels upozorňoval na to, že sa „uvíťazia k smrti“ – z 37% už bola cesta len nadol
- Pritom Hindenburg odmietol vymenovať Hitlera za kancelára a ponúkol mu miesto ministra vo von Papenovej vláde. To zas odmietol Hitler. Kríza Weimarskej republiky sa prehĺbovala

NOVEMBER/LISTOPAD 1932

- Vládu sa nepodarilo zložiť, von Papenov kabinet nezískal dôveru
- Hindenburg vyhlásil na november 1932 ďalšie voľby
- NSDAP postupná strata dynamiky a najmä financií – kampane drahé
- Stratili približne dva milióny hlasov a aj keď voľby znova vyhrali s 33,09 % a 196 kreslami (strata 34)
- Nepomohol štrajk v Berlíne, ktorý NSDAP podporila

NOVEMBER/LISTOPAD 1932

- Pre Hitlera jasný signál, že sa musí zmocniť postu kancelára teraz alebo nikdy.
- Ak by existovala jednotná opozícia – nikdy by sa mu to nepodarilo. Len ľavica osamote mala viac kresiel než nacisti. (SPD disponovala 121 kreslami (pokles o 12, najhorší výsledok od roku 1924) a komunisti 100) Vedenie SPD si však uvedomovalo nedemokratický charakter KPD a odmietlo čo i len uvažovať o nejakej vláde s nimi.
- Nacisti so 196 kreslami a komunisti so 100, sediaci v miestnosti oproti sebe, boli rozhodnutí zničiť demokraciu. Demokratov v tom čase v Nemecku veľmi málo

KONIEC ROKU 1932

- 17. novembra 1932 Von Papen rezignácia
- Na poste kancelára ho 3. decembra 1932 nahradil Kurt von Schleicher.
- Rokovania bezvýsledné
- Medzitým nastal neočakávaný problém v NSDAP. Strasserovská opozícia voči Hitlerovi sa mobilizovala a začala vodcu kritizovať za neochotu vstúpiť do koalíciej vlády výmenou za niekoľko ministerstiev.

KONIEC ROKU 1932

- Strasser uvažoval o rozdelení NSDAP a vstupe do vlády
- Hitler veľmi rázne zakročil, hádka so Strasserom, 8. decembra 1932 rezignoval na všetky posty v NSDAP a odišiel – kríza pomerne rýchlo zažehnaná, no vyzerala vážne + v ďalších voľbách (lokálne, študentské na univerzitách a pod.) jasný trend poklesu hlasov, NSDAP strácala dych
- Problémy v NSDAP -> presvedčenie, že politicky neskúseného amatéra Hitlera dokážu starí skúsení „mazáci“ ako von Papen a Hugenberg nejakým spôsobom skrotiť

HITLER KANCELÁROM

- Hindenburg skutočne vymenoval 30. januára 1933, o pol 12 ráno, za kancelára Adolfa Hitlera.
- Vo vláde mal takmer výlučne konzervatívcov. Nacisti mali len 2 ministerstvá – zato však kľúčové: Wilhelm Frick sa stal ministrom vnútra a Hermann Göring ministrom bez portfólia ale zároveň ministrom vnútra v najväčšom nemeckom štáte, v Prusku.
- Hitlerovým zástupcom, vicekancelárom, sa stal von Papen. Jeho úloha bola ho kontrolovať a ovládať

Adolf Hitler and a German military officer shaking hands in a public square.

HITLER KANCELÁR

- nie volebný úspech, vojenský prevrat či sila nás, čo dostalo nacizmus k moci, ale séria kritických rozhodnutí, ktoré medzi rokmi 1930 a 1933 urobili Brüning, Hugenberg, von Papen, von Schleicher a Hindenburg.
- zmenili parlamentný systém na prezidentský, čo následne umožnilo Hitlerovi legálne sa dostať k absolútnej moci.
- verili, že dokážu Hitlera skrotiť, podobne ako si mnoho konzervatívnych pravicových politikov myslelo, že bude dobré spojiť s Hitlerom sily proti nimi vnímanému ohrozeniu zo strany ľavice a marxizmu.

HITLER KANCELÁR

- Hitlerovi dali moc dali v čase, keď sa dynamizmus a masový apel NSDAP pomaly vytrácal a ľudí pomaly, ale isto, prestávali zaujímať Hitlerove antisemitské výlevy a drsný nacistický radikalizmus.
- Von Papen po vymenovaní Hitlera: „Získali sme ho pre nás. Do dvoch mesiacov ho zatlačíme tak hlboko do rohu, že bude kvičať.“
- „Obdobie boja“ (*Kampfzeit*) skončilo. Začalo sa „uchopenie moci“ (*Machtergreifung*).

HITLER KANCELÁROM

- „uchopenie moci“ (nacistický termín) spočiatku skôr ich snom než realitou.
- Niektorí historici dokonca začali používať termín *Machtübergabe*, teda „odovzdanie moci“.
- okrem Hitlera ako kancelára len dvaja ďalší nacistickí ministri (z 11)

